

PENSUMLISTE

VÅR 2016

Institutt for sosialt arbeid og helsevitenskap

**NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET
Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse**

Pensumlistene er også tilgjengelig på:

http://www.ntnu.no/svt/for_studenter

Pensumlista inneholder alle emner som er planlagt undervist ved Institutt for sosialt arbeid og helsevitenskap våren 2016. For informasjon om hvilke emner du skal ta viser vi til studieplanen for hvert enkelt masterprogram. Vi tar forbehold om endringer i pensum.

PENSUMLISTE - VÅR 2016

INSTITUTT FOR SOSIALT ARBEID OG HELSEVITENSKAP

FUH3002	Funksjonshemming og samfunn	s. 3
HLS3002	Kvantitative metoder og statistikk	s. 6
HLS3008	Kvalitative metoder – praktisk kunnskapsbygging og evaluering	s. 7
SARB3005	Sosialt arbeid som kunnskapsfelt og forskningsområde	s. 7
FUH3505	Tegnspråk og døvhet	s. 11
HLS3505	Selvmordsforebygging	s. 13
SARB3511/ 3512	Innvandring, integrasjon, mangfold I/II	s. 17
SARB3516	Aktuelt emne: «Arbeid med grupper»	s. 18

Deler av pensum finnes i kompendium. Dette er merket med stjerne * eller på annen måte uthevet i lista.

Bøker og kompendier kjøpes på Akademika bokhandel, Dragvoll.

Det vil i enkelte emner komme tillegg i pensum ved undervisningsstart.

FUH3002 Funksjonshemming og samfunn (22,5 sp)

Emneansvarlig: Professor Patrick Kermit; patrick.s.kermit@samfunn.ntnu.no

*=kompendium

Tema 1: Funksjonshemming, familie og oppvekst

Tøssebro, J og Wendelborg C (2014): *Oppvekst med funksjonshemming – Familie, livsløp og overganger*. Oslo, Gyldendal Akademisk, kap. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9 og 10 (192 s.)

Berg, B (red) (2012): *Innvandring og funksjonshemming. Minoritetsfamilier i møte med tjenesteapparatet*. Oslo: Universitetsforlaget. Kapitlene Berg og Fladstad «Bildene i hodet» og Berg og Söderström «Bruk av tolk i vanskelige kommunikasjonsituasjoner»

*Ytterhus, B.; Wendelborg, C.; Lundeby, H. (2008): Managing turningpoints and transitions in childhood and parenthood – insights from families with disabled children in Norway. *Disability & Society*, 23 (6): 625 – 636 (12s)

Tema 2: Arbeid

Alm Andreassen, T. (2009): Når politikken rettes mot arbeidslivet. i Tøssebro, J. (red.) *Funksjonshemming – politikk, hverdagsliv og arbeidsliv*, Oslo: Universitetsforlaget, kap. 5, s. 87 – 103 (16 s.)

Tøssebro, J (2012) *Personer med funksjonsnedsettelse på arbeidsmarkedet – Kunnskapsoversikt og kunnskapsutfordringer*. Trondheim, NTNU Samfunnsforskning (rapport). (56 s.)

*Jakobsen, K. (2004): If work doesn't work. *Journal of occupational science*, 11: 125-133

*Roulstone, A. & Barnes, C. (Eds.) (2005): *Working Futures? Disabled people, policy and social inclusion*. Policy Press, Bristol Kap 2 og 22 (29 s.)

Tema 3: Høyere utdanning

*Sachs, D. & N. Schreuer (2011): Inclusion of students with disabilities in higher education: performance and participation in student's experiences. *Disability Studies Quarterly*. Epublished (16 s.)

Tema 4: Identitet

*Kittelsaa, A. M. (2013). "Self-presentations and intellectual disability." *Scandinavian Journal of Disability Research*: 1-16. <http://dx.doi.org/10.1080/15017419.2012.761159>, Published online 20 mars 2013

*Barron, S, Ridell, S. & Wilson, A. (1999): "The secret of eternal youth: identity, risk and learning difficulties" *British Journal of Sociology of Education* 20: 483 – 499 (17 s.)

*Hall, S. (1992): "The question of cultural identity" i Hall, Held & McGrew (red.) *Modernity and its futures*, Oxford: Polity Press, kap. 6, s. 273 – 315 (43 s.)

Tema 5: Kjønn

*Traustadóttir, R. & Kristiansen, K. (2004): "Introducing gender and disability" i Kristiansen, K. & Traustadóttir, R. *Gender and Disability Research in the Nordic Countries* Lund: Studentlitteratur s. 31 – 48 (18 s)

Anbefalt litteratur:

Offentlige dokument:

NOU 2001: 22 Fra bruker til borger

NOU 2005: 8 Likeverd og tilgjengelighet

St.meld 22 (2002-03): En strategi for nedbygging av funksjonshemmende barrierer

St.meld. 9 (2006-2007): Arbeid, velferd og inkludering. Kapittel 4.2

ASD/MD (2004): Regjeringens handlingsplan for økt tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne

ASD (2005): Strategiplan for familier med barn som har nedsatt funksjonsevne

BLD (2009): regjeringens handlingsplan for universell utforming: Norge universelt utformet 2025

På nett:

WHO: International classification of Functioning, Disability and health (ICF). Introduction. <http://www3.who.int/icf/intros/ICF-Eng-Intro.pdf>

Grue, Lars (2006): *Funksjonshemming, retorikk og forståelse*. Oslo, Nasjonalt dokumentasjonssenter for personer med nedsatt funksjonsevne, skriftserie 01/06 (bestilles via eller lastes ned fra www.dok.no) (40 s)

Bøker, artikler:

Altman, B. (2001): *Disability definitions, models, classification schemes, and applications*. In

Albrecht, Seelman & Bury (Eds.) *Handbook of disability studies*. London, Sage, s. 97-122

Askheim, O.P. (2003): *Fra normalisering til empowerment*. Oslo, Gyldendal akademisk

- Barron, K. (red.) (2004): *Genus och funktionshinder* Lund: Studentlitteratur
- Connors, C. & Stalker, K. (2003): *The views and experiences of disabled children and their siblings – a positive outlook*. London: Jessica Kingsley Publishers, Chapt. 6: Brothers and Sisters pp 80 – 102 (22s)
- Haug, P. (1999): *Spesialundervising i grunnskulen*. Oslo, Abstrakt forlag
- Hylland Eriksen og Breivik (red): *Normalitet*. Universitetsforlaget, Oslo (artikkelen av Grue "Normalitetens oppfinnelse" kan også være erstatning for Davis' artikkel på pensum)
- Jakobsen, K (2006): *Arbeid. I Full deltakelse for alle, del 2. Sosial og helsedirektoratet/ Nasjonalt kompetansesenter for personer med nedsatt funksjonsevne, kap. 1 (tilgjengelig på www.dok.no)*
- Kittelsaa, A (2011): *Vanlig eller utviklingshemmet? Selvfølgelig og andres forståelser*. Bergen, Fagbokforlaget.
- Midré, G. (1995): *Bot, bedring eller brød*. Oslo, Universitetsforlaget
- Norvoll, R. og K. Fossetøl (2010): *Funksjonshemmede og arbeid*, Oslo, AFI notat 13/2010
- Oliver, M. (1990): *The politics of disablement*. London, Macmillan
- Skjerdal, Nicolai (2005): *Universell utforming – fra ideal til rettsnorm*. NOU 2005: 8 Likeverd og tilgjengelighet, vedlegg 1, s. 275-352
- Skog Hanssen, IL og Svalund, J. (2007): *Funksjonshemmede på arbeidsmarkedet*. Oslo, Fafo notat 2007:4 (38 s)
- Sumner, C. (1994): *The sociology of deviance*. Buckingham, Open University Press
- Söderström, S. og Ytterhus, B. (2010) "Visually impaired young people's use and non-use of information and communication technology's assistive technologies: A walk on the tightrope of peer-inclusion" *Disability & Society* 25(3): 303-315 (13 s.)
- Tøssebro, Jan og Hege Lundeby (2002): *Å vokse opp med funksjonshemming – de første årene*. Gyldendal Akademisk, resten av boka
- Tøssebro, Jan & Anna Kittelsaa (2004): *Studying the living conditions of disabled people: approaches and problems*. In Tøssebro & Kittelsaa (eds.): *Exploring the living conditions of disabled people*. Studentlitteratur, Lund, s. 17-39
- Tøssebro og Ytterhus (red). (2006): *Funksjonshemmede barn i skole og familie – inkluderingsideal og hverdagspraksis*. Oslo, Gyldendal Akademisk.
- Tøssebro J (red) (2009) *Funksjonshemming – politikk hverdagsliv og arbeidsliv*. Oslo, Universitetsforlaget
- Ytterhus, B. (2002). *Sosialt samvær mellom barn*. Oslo, Abstrakt forlag.

HLS3002 Kvantitative metoder og statistikk (7,5 sp)

Emeansvarlig: Professor Siw Tone Innstrand; siw.tone.innstrand@svt.ntnu.no

Pensumbøker

Ringdal, Kristen (4.opplag 2012): *Enhet og mangfold*. Fagbokforlaget, Oslo.
(Kap varierer i de ulike opplagene)

- kap 4: Måling i samfunnsvitenskap
- kap 5: Forskningsstrategi, design og datainnsamling
- kap 6: Eksperiment, forsøk, intervensjoner
- kap 7: Tidsdesign
- kap 9: Spørreundersøkelser
- kap 11: Kvantitativ datanalyse
- kap 12: Statistisk beskrivelse av enkeltvariabler
- kap 13: Tabellanalyse
- kap 14: Korrelasjon
- kap 15: Sammensatte mål: skalaer og indekser
- kap 16: Analyser av gjennomsnitt: fra *t*-tester til variansanalyse
- kap 17: Regresjonsanalyse

Ulleberg, Pål og Nordvik, Hilmar (2001): *Faktoranalyse. Innføring i faktorteori og faktoranalyse*. Tapir Trondheim.

Johannessen, Asbjørn (4.utgave 2009) *Introduksjon til SPSS*. Abstrakt forlag

Kompendium:

Cozby, Paul C. (2003): *Methods in behavioural research*. Mac Graw Hill

- Kap 13: Understanding research results: Statistical inference
- Kap 14: Generalising results

Pallant, Julie (2005): *SPSS Survival Manual*. Open University Press

- Kap 13: Multiple regression
- Kap 15: Factor analysis

HLS3008: Kvalitative metoder: praktisk kunnskapsbygging og evaluering (7,5 sp)

Emneansvarlig: Førsteamanuensis Marit Solbjør; marit.solbjor@svt.ntnu.no

Bøker:

Tornes, Kristin (red) (2012) *Evaluering i teori og praksis*. Akademika forlag.

Sverdrup, Sidsel (2014) *Evaluering: Tilnærminger, modeller og eksempler*. Gyldendal Akademisk.

Simons, Helen (2009) *Case Study Research in Practice*. SAGE Research Methods.

Print ISBN: 9780761964247 | Online ISBN: 9781446268322

Kompendium:

Prior, Lindsey (2010) Document analysis. I: Bourgaault, I; Dingwall, R; de Vries, R. *The SAGE Handbook of Qualitative Methods in Health Research*. London, SAGE.

Anbefalt tilleggs litteratur:

Kurz, D.E. (1983) The use of participant observation in evaluation research. *Evaluation and Program Planning*, Vol.6, p.93-102. (Kan lastes ned via biblioteket/ORIA)

Flyvbjerg, B. (2010). Fem misforståelser om casestudiet. I Red (red.), *Kvalitative metoder: en grundbog*. København: Reitzel. (Kan lastes ned via <https://www.academia.edu/>)

SARB 3005 Sosialt arbeid som kunnskapsfelt og forskningsområde (22,5 sp)**Faglig ansvarlig:**

Professor Riina Kiik; riina.kiik@ntnu.no ☺ 735 90 737

Professor Berit Berg; berit.berg@ntnu.no ☺ 735 92 556

Bøker

Berg, B. og Ask, T. A. (red.) (2011) *Minoritetsperspektiver i sosialt arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 1, 2 og 9.

Blom, B; Morén, S. og Nygren, L. (red) (2006) *Kunnskap i sosialt arbete: om villkor, prosesser och användning*. Stockholm: Natur och Kultur. Kap. 6 og 8.

Døhlle, E. og Støkken, A.M (red) (2013) *Fagutvikling i velferdstjenester*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1, 3.

Ewijk H. van (2010) *European Social Policy and Social Work. Citizenship-based social work*. New York: Routledge. Kap 1 og 8.

Hansen, T.H, Lundberg, G. og Syltevik, L.J. (2013) *Nav - med brukeren i sentrum?*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap 1, 2.

Hvinden, B. (2005) *Sosial kapital : klargjøring av ulike perspektiver på sosial kapital, kunnskapsstatus, funn og forskningsbehov, forslag til en videre satsing på forskning om sosial kapital i Norge*. Oslo: Norges forskningsråd. Finnes i elektronisk utgave: www.forskningsradet.no

Ingunn T. Ellingsen, Irene Levin, Berit Berg og Cecilie Kleppe (red.) (2015): *Sosialt arbeid. En grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap 15, 16, 20).

Lalos, A.; Blom, B. Moren, S, Olsson, M.(2014) *Sosialt arbete I hälso- och sjukvård. Villkor, innehåll och utmaningar*. Natur och Kultur. Kap. 1 og 13.

Marthinsen, E. og Julkunen, I. (2012) *Practice reserach in Nordic social work. Knowledge production in transition*. Whiting & Birch: London. (valgte deler)

Sandberg, S. og Pedersen, W. (2008). *Gatekapital*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap.4 og 8.

Schön, D. (1991) *The Reflective Practitioner - how professionals think in action*. Aldershot: Ashgate. Kap. 1 og 5.

Kompendium

* *tilgjengelig elektronisk*

*Beresford, P. (2013) From 'other' to involved: user involvement in research: an emerging paradigm. *Nordic Social Work Research*. 3(2) s.139-148.

*Bergmark, A. og Lundström, T. (2006) Mot en evidensbasead praktik? Om färdriktningen i sosialt arbete. *Sosialvetenskaplig tidskrift*. Nr. 2, s. 99-113.

*Dellgran, P. ; Höjer, S. (2012). The politics of social work research-PhD theses in Sweden. *European Journal of Social Work*. 15 (4) s. 581-597.

* Fimreite, A. L. m fl. (2007) Når sektorbåndene slites. Utfordringer for den norske velferdsmodellen. *Tidsskrift for samfunnsforskning*. Nr. 2, s. 165-196.

Gustavsen, K og Dalen, H. (2009) Sosialarbeidere: Er tiden inne til å avslutte forvaltningen av paradoksenes politikk? I Grønningsæter, A. B.(red.) *Sosialt arbeid. Tilbakeblikk – utfordringer – visjoner*. Oslo: Fellesorganisasjonen for barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere. S. 79-87.

*Juliusdottir, S. og Petersson, J. (2004) Nordic standards revisited. *Social Work Education*. Volume 23, Issue 5:pp 567 – 579.

Kjeldstadli, K. (2008): *Sammensatte samfunn. Innvandring og inkludering*. Oslo: Pax forlag A/S. Kap. 4.

*McLaughlin, H. (2009) What's in a Name: 'Client', 'Patient', 'Customer', 'Consumer', 'Expert by Experience', 'Service User'—What's Next? *British Journal of Social Work* 39, 1101–1117.

*Martinsen, E. (2004) "Evidensbasert" - ideologi eller praksis. *Nordisk sosialt arbeid*, Nr. 4, s. 290-302.

* Meeuwisse, A. og Swärd, H.(2007) Cross-national comparisons of social work—a question of initial assumptions and levels of analysis. *European Journal of Social Work*, Volume 10, Issue 4, pp 481- 496.

* Meeuwisse, A, Scaramuzzino, R. og Swärd, H. (2011) Everyday realities and visionary ideals among social workers in the Nordic countries: A matter of specialization and work tasks? *Nordic Social Work Research*. 1(1) s.5-23.

*Mullen, E.J.; Bledsoe, S. E. og Bellamy, J. L (2008) Implementing Evidence-Based Social Work Practice. *Research on Social Work Practice*. Vol. 18, pp. 325 - 338.

Rønning, R. og Solheim, L. (1998) *Hjelp på egne premisser? Om brukervedvirkning i velferdssektoren*. I *Brukermedvirkning – et mangslungent fenomen*. Oslo: Universitetsforlaget. S. 21- 44.

Seim, S. og Slettebø, T. (red.) (2007) *Brukermedvirkning i barnevernet*. Oslo: Universitetsforlaget. S. 21-45.

Tronvoll, I. M. (2004) "Reflekterende praksis sett i et teoretisk perspektiv". I Tronvoll, Moe og Henriksen: *Hjelp i kontekst - praksis, refleksjon og forskning*. Idut forlag.

Trygged, S. (2010) balancing the global and the local: Some normative reflections on international social work. *International Social Work*. (53(5) 644-655.

Turner, F.J. (1996) *Social work treatment : interlocking theoretical approaches*. New York: The Free press. S.1-17.

Vist, G. og Aasen, K. (2010) "Fagtekst"- et prosjekt om dokumentasjon og faglig arbeid. I Johannessen, A.; Natland, S. og Støkken, A.M. *Samarbeidsforskning i praksis*. Oslo: Universitetsforlaget. S.156-170.

*Øvrelid, B. (2007) Etikk og brukeretting: - frihet og styringsteknikk? *Nordisk sosialt arbeid*. Nr. 3, s. 170-181.

Anbefalt tillegglitteratur

Askeland, G. A. (red) (2011) *Kritisk refleksjon i sosialt arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget.

Adams,R, Dominelli, L. og Payne, M (2002) *Critical practice in social work*. New York: Palgrave Macmillan.

Berg, B. og Lauritsen, K. (2009) *Eksil og Livsløp*. Oslo: Universitetsforlaget.

Bergmark, A.; Bergmark, Å. og Lundström, T.(2011) « Evidensbasert sosialt arbete» . Stockholm: natur och Kultur.

- Erath, P. (2012) *Sozialarbeit in Europa. Fachliche Dialoge und transnationale Entwicklungen*. Stuttgart: Kohlhammer
- Fløtten, T.(2003). Fattigdom i en velferdsstat. *Tidsskrift for velferdsforskning* 6 (2), 71-87.
- Garmann Johnsen, H.Chr.; Halvorsen, A. og Repstad, P. (2009) *Å forske blant sine egne. Universitet og region- nærhet og uavhengighet*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- Hansen, H-T, Lundberg, K. G og Syltevik, L. J. (2013) *Nav – med brukeren i sentrum?* Oslo: Universitetsforlaget.
- Healy,L.M. (2008) Exploring the history of social work as a human rights profession. *International Social Work* 5 (6): 735-748.
- Healy, K. (2005) *Social work theories in context: creating frameworks for practice*. London: Palgrave Macmillan.
- Høilund, P. og Juul, S. (2005) *Anerkendelse og dømmekraft i socialt arbejde*. København: Reitzel.
- Hyden, M. (2008) Evidence-based social work på svenska-att sammanställa systematiska kunskapsöversikter. *Socialvetenskaplig tidskrift*. Nr. 1, s. 3-18.
- Jenssen, Anne Grethe (2009) *Brukermedvirkning i sosialtjenesten. En studie av sosialarbeidernes perspektiv*. Doktoravhandling NTNU/ISH.
- Jenssen, A. G. og Tronvoll, I.M. (2012) *Brukermedvirkning –likeverd og anerkjennelse?* Oslo: Universitetsforlaget.
- Johannessen, A.; Natland, S. og Støkken, A.M. *Samarbeidsforskning i praksis*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Jordan, B. (2000) *Social Work as the Third Way. Tough Love as Social Policy*. London: SAGE Publications.
- Kildal, N.(1998) Velferd og arbeidsplikt. *Tidsskrift for Velferdsforskning* (1), 20-36.
- Larsson, S. (red) (2005) *Forskningsmetoder i social arbete*. Lund: Studentlitteratur.
- Lorentz, W. (1998) *Socialt arbete i ett föränderligt Europa*. Göteborg: Daidalos.
- Parton, N. (2000) Some thoughts on the relationship between theory and practice in and for social work. *British Journal of Social Work*, nr 4, vol 30, pp 801-809
- Payne, M. (2005) *The Origins of Social Work. Continuity and Change*. London: Palgrave Macmillan.
- Piuva, K. og Karlsson, L.-B. *Genusperspektiv i socialt arbete*. Stockholm: Natur & Kultur.

Prieur, A. (2004): *Balansekunstner. Betydningen av innvandrerbakgrunn i Norge*. Oslo: Pax forlag A/S

Ritter, J. A , Kiernan-Stern, M., F. Vakalahi, H. F. (2009) *101 Careers in Social Work: A Career for an Extraordinary Life* . Springer Publishing Co Inc.

Rønning, R. og Solheim, L. (1998) *Hjelp på egne premisser? Om brukervedvirkning i velferdssektoren*. Oslo: Universitetsforlaget.

Seim, S. og Slettebø, T.(red.) (2007) *Brukermedvirkning i barnevernet*. Oslo: Universitetsforlaget.

Slettebø, T. (2008) *Foreldres medbestemmelse i barnevernet. En studie av foreldres erfaringer med individuell og kollektiv medvirkning*. Doktoravhandling NTNU/ISH.

Sommerfeldt, P. (2005) *Evidence-Based Social Work: Towards a New Professionalism?* Peter Lang Vorlag.

Turner F. I. (1996) *Social work treatment : interlocking theoretical approaches*. New York: The Free press.

Aamodt, I. (2006) Den nødvendige uroa: En utfordring til brukerbegrepets utholdig letthet. I Røysum, A. (red.) *Sosialt arbeid: Refleksjoner om kunnskap og praksis*. Oslo: Fellesorganisasjonen for barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere, s. 99-112.

Aamodt, L.G. (2006) Bruker og brukervedvirkning: Uvanlige ord i en vanlig praksis? I Røysum, A. (red.) *Sosialt arbeid: Refleksjoner om kunnskap og praksis*. Oslo: Fellesorganisasjonen for barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere, s. 85-98.

FUH3505 TEGNSPRÅK OG DØVHET (7,5 sp)

Faglig ansvarlig: Professor Patrick Kermit; Patrick.kermit@ntnu.no

Bauman, H.-D. L. (2004). Audism: Exploring the Metaphysics of Oppression. *Journal of Deaf Studie and Deaf Education*, 9(2), 239-246. doi:10.1093/deafed/enh025 7 sider

Bauman, H.-D. L. & Murray, J.M (2009). Reframing: From Hearing Loss to Deaf Gain. *DEAF STUDIES DIGITAL JOURNAL* No 1 (Fall), 1-10. 10 sider

Blume, S. S. (1997). The Rhetoric and Counter-Rhetoric of a "Bionic" Technology. *Science, Technology, & Human Values.*, 22(1), 31-56. Retrieved from <http://links.jstor.org/sici?sici=0162-2439%28199724%2922%3A1%3C31%3ATRACOA%3E2.0.CO%3B2-8> 25 sider

- Blume, S. S. (1999). Histories of cochlear implantation. *Social Science & Medicine*, 49(9), 1257-1268. Retrieved from <http://www.sciencedirect.com/science/article/B6VBF-3X4VBBJ-B/2/48fc9dc6e42401862dc415f274aff341> 11 sider
- Breivik, J.-K. (2007). *Døv identitet i endring*. Oslo: Universitetsforlaget. kap 1 og 2 s. 13-51 38 sider
- Corker, M. (1998). *Deaf and Disabled, or Deafness Disabled? Towards a human rights perspective*. London: Open University Press. Kap 5, side 95-112 17 sider
- Emmorey, K. et al. (2003). A morphometric analysis of auditory brain regions in congenitally deaf adults. *PNAS*, August 19, 2003, vol. 100, no. 17, p 10049–10054 5 sider
- Emmorey, K. et al. (2011) Sign language and pantomime production differentially engage frontal and parietal cortices, *Language and Cognitive Processes*, 26:7, 878-901, DOI: 10.1080/01690965.2010.492643 25 sider
- Kermit, P. (2006). Tegnspråk og anerkjennelsen av døve som en språklig minoritet. In S. R. Jørgensen & R. L. Anjum (Eds.), *Tegn som språk: En antologi om tegnspråk*. Oslo: Gyldendal Akademisk. 47-59. 12 sider
- Kermit, P. (2009). Deaf or deaf? Questioning alleged antinomies in the bioethical discourses on cochlear implantation and suggesting an alternative approach to d/Deafness. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 11(2), 159-174. Retrieved from <http://www.informaworld.com/10.1080/15017410902830744> 15 sider
- Ladd, P. (2005). Deafhood: A concept stressing possibilities, not deficits. *Scandinavian Journal of Public Health*, 33(66 suppl), 12-17. doi:10.1080/14034950510033318 5 sider
- Lane, H. (1999). *The mask of benevolence; disabling the Deaf community*. New York: DawnSignPress. Part 5 side 129-164. 35 sider
- Lane, H. (2002). Do Deaf People Have a Disability. 2(4), 356-379. 23 sider
- Lane, H. (2005). Ethnicity, Ethics, and the Deaf-World. *The Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 10(3), 291-310. Retrieved from <http://jdsde.oxfordjournals.org/cgi/content/abstract/10/3/291> 19 sider
- Lang, H. & Pagliaro, C. (2007) Factors Predicting Recall of Mathematics Terms by Deaf Students: Implications for Teaching. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education* 12:4 Fall 2007. 12 sider
- Markowicz, H. (1972). Some Sociolinguistic Considerations of American Sign Language. *Sign Language Studies*, Volume 1, 15-41. 26 sider
- Markowicz, H., & Woodward, J. (1978). Language and Maintenance of Ethnic Boundaries in Deaf Community. *Communication and Cognition*, 11(1), 29-38. Retrieved from 9 sider
- Matthews, P., & Foley-Cave, S.F. (2004). Village life: Deaf culture in contemporary Ireland. I; P. McDonnell (red.), *Deaf Studies in Ireland: An introduction*. (s. 65-84) Coleford: Douglas McLean. 20 sider
- Nakamura, K. (2006). *Deaf in Japan. Signing and the politics of identity*. Ithaca and London: Cornell University Press. kap 6-8 s. 70-132. 32 sider
- Padden, C., & Humphries, T. (1988). *Deaf in America, Voices from a Culture*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press. Kap. 4 og 5, s. 56-90 34 sider

- Solvang, P. K., & Haualand, H. (2014). Accessibility and diversity: Deaf space in action. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 16(1), 1-13.
doi:10.1080/15017419.2012.761158 13 sider
- Spriggs, M. (2002). Lesbian couple create a child who is deaf like them. *Journal of Medical Ethics*, 28(5), 283. Retrieved from <http://jme.bmj.com> 1 side
- Stokoe, W. C., Jr. (1980). Sign Language Structure. *Annual Review of Anthropology*, Vol. 9 (1980), pp. 365-390. 25 sider
- Vonen, A. M. (2006). Tegnspråk i et lingvistisk perspektiv. I S. R. Jørgensen & R. L. Anjum (red.), *Tegn som språk: En antologi om tegnspråk*. Oslo: Gyldendal Akademisk. 125-150. 25 sider

November 2015 – 444 sider – Endringer kan bli foretatt.

HLS3505 SELVMORDSFOREBYGGING (7,5 sp)

Faglig ansvarlig: Professor Heidi Hjelmeland; heidi.hjelmeland@svt.ntnu.no

Pensum består av et kompendium pluss ca. 150 sider selvvalgt litteratur. I tillegg er det noen offentlige dokumenter studentene forventes å kjenne til (se nederst).

Kompendium

Battin, M.P. (1999). Can suicide be rational? Yes, sometimes. In: J. L. Werth, Jr (Ed.), *Contemporary Perspectives on Rational Suicide*, pp. 13-21. USA: Brunner/Mazel, Taylor & Francis Group.

Bertolote, J. & Wasserman, D. (2009). Development of definitions of suicidal behaviours. From suicidal thoughts to completed suicide. In: D Wasserman & C Wasserman (Eds), *Oxford Textbook of Suicidology and Suicide Prevention. A Global Perspective*, pp. 87-90. Oxford: Oxford University Press.

Callahan, D. (1999). Reasons, rationality, and ways of life. In: J. L. Werth, Jr (Ed.), *Contemporary Perspectives on Rational Suicide*, pp. 22-28. USA: Brunner/Mazel, Taylor & Francis Group.

Canetto, S.S. (2008). Women and suicidal behaviour: A cultural analysis. *American Journal of Orthopsychiatry*, 78(2), 259-266.

Chandler, A., Myers, F. & Platt, S. (2011). The construction of self-injury in the clinical literature: A sociological exploration. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 41(1), 98-109.

- Chen, Y.-Y., Wu K.C.-C., & Yip, P. (2011). Suicide prevention through restricting access to suicide means and hotspots. In: R. O'Connor, S. Platt, J. Gordon (Eds) *International Handbook of Suicide Prevention: Research, Policy and Practice*, pp. 545-560. Chichester: Wiley-Blackwell.
- Colucci, E. & Too, L.S. (2012). Culture, cultural meanings, and suicide among people from migrant and refugee backgrounds. In: D. van Bergen, A.H. Montesinos, M. Schouler-Ocak (Eds.), *Suicide Behavior of Immigrants and Ethnic Minorities in Europe*, pp. 115-136. Göttingen: Hogrefe.
- Cutcliffe, J., Links, P., Harder, H. et al. (2012). Understanding the risks of recent discharge: The phenomenological experiences. Trying to survive while living under the proverbial "Sword of Damocles". *Crisis*, 33(5), 265-272.
- Hadlaczky, G., Wasserman, D., Hoven, C.W., Mandell, D., & Wasserman, C. (2011). Suicide prevention strategies: Case studies from across the globe. In: R. O'Connor, S. Platt, J. Gordon (Eds) *International Handbook of Suicide Prevention: Research, Policy and Practice*, pp. 475-585. Chichester: Wiley-Blackwell.
- Hagen, J., Hjelmeland, H., Knizek, B.L. (2014). Overdreven tro på selvmordsrisikovurderinger? *Tidsskrift for Den norske legeforening*, 134(4), 394.
- Hawton, K., Saunders, K.E.A., O'Connor, R. (2012). Self-harm and suicide in adolescents. *Lancet*, 379, 2372-82.
- Hawton, K., van Heeringen, K. (2009). Suicide. *Lancet*, 373, 1372-81.
- Hegerl, U., Dietrich, S., Pfeiffer-Gerschel, T., Wittenburg, L. & Althaus, D. (2009). Education and awareness programs for adults. Selected and multilevel approaches in suicide prevention. In: D. Wasserman & C. Wasserman (Eds), *Oxford Textbook of Suicidology and Suicide Prevention. A Global Perspective*, pp. 495-500. Oxford: Oxford University Press.
- Hjelmeland, H., Dieserud, G., Dyregrov, K., Knizek, B.L. (2010). Er det farlig å snakke med folk om selvmord? *Tidsskrift for Den norske legeforening*, 130(10), 118-19.
- Hjelmeland, H., Dieserud, G., Dyregrov, K., Knizek, B.L., Leenaars, A.A. (2012). Psychological autopsy studies as diagnostic tools: Are the methodologically flawed? *Death Studies*, 36, 605-626.
- Hjelmeland, H., Dieserud, G., Dyregrov, K., Knizek, B.L., Rasmussen, M.L. (2014). Selvmord og psykiske lidelser. *Tidsskrift for Den norske legeforening*, 134(14), 1369-1370.
- Hjelmeland, H., Hagen, J., Knizek, B.L. (2014). Selvmordsforebygging i psykisk helsevern – på tide å tenke nytt? *Tidsskrift for Den norske legeforening*, 134(12-13), 1222.
- Hjelmeland, H. & Knizek, B. (2011). What kind of research do we need in suicidology today? In: R. O'Connor, S. Platt, J. Gordon (Eds), *International Handbook of Suicide Prevention: Research, Policy and Practice*, pp. 591-608. Chichester: Wiley-Blackwell.

- Hjelmeland, H. & Knizek, B.L. (2013). Hva er meningen? Selvmordsatferd som kommunikasjon. *Sosiologi i dag*, 43(1), 7-30.
- Hjelmeland, H. & Knizek, B.L. (2010). ”Selvmord er ikke akseptabelt og kan forebygges”: Holdninger til selvmord og selvmordsforebygging i Norge. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 47, 908-915.
- Lake, A.M. & Gould, M.S. (2011). School-based strategies for youth suicide prevention. In: R. O'Connor, S. Platt, J. Gordon (Eds), *International Handbook of Suicide Prevention: Research, Policy and Practice*, pp. 507-529. Chichester: Wiley-Blackwell.
- Large, M.M. & Ryan, C.J. (2014). Suicide risk categorisation of psychiatric inpatients: what it might mean and why it is of no use. *Australasian Psychiatry*, 22(4), 390-392.
- Large, M., Sharma, S., Cannon, E., Ryan, C., Nielssen, O. (2011). Risk factors for suicide within a year of discharge from psychiatric hospital: A systematic meta-analysis. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 45, 619-628.
- Lester, D. (2014). Three classic sociological theories of suicide. In: J.F. Gunn III & Lester, D. (Eds.), *Theories of Suicide. Past, Present and Future*, pp.213-229. Springfield: Charles C. Thomas Publisher, Ltd.
- Mehlum, L. & Mork, E. (2011). After the suicide attempt: The need for continuity and quality of care. In: R. O'Connor, S. Platt, J. Gordon (Eds), *International Handbook of Suicide Prevention: Research, Policy and Practice*, pp. 353-367. Chichester: Wiley-Blackwell.
- Michel, K. & Valach, L. (2011). The narrative interview with the suicidal patient. In: K. Michel & Jobes, D.A. (Eds.), *Building a Therapeutic Alliance with the Suicidal Patient*, pp. 63-80. Washington, DC: American Psychological Association.
- Mulder, R. (2011). Problems with suicide risk assessment. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 45, 605-607.
- O'Connor, R.C. (2011.) Towards and integrated motivational-volitional model of suicidal behaviour. In: R. O'Connor, S. Platt, J. Gordon (Eds) *International Handbook of Suicide Prevention: Research, Policy and Practice*, pp. 182-198. Chichester: Wiley-Blackwell.
- O'Connor, R., Nock, M.K. (2014). Suicide 2. The psychology of suicidal behavior. *Lancet Psychiatry*, 1, 73-85.
- Rasmussen, M.L., Dieserud, G., Dyregrov, K., Haavind, H. (2014). Warning signs of suicide among young men. *Nordic Psychology*, <http://dx.doi.org/10.1080/19012276.2014.921576>.
- Rasmussen, M.L., Haavind, H., Dieserud, G., Dyregrov, K. (2014). Exploring vulnerability to suicide in the developmental history of young men: A psychological autopsy study. *Death Studies*, 38, 549-556.
- Shneidman, E.S. (1991). The commonalities of suicide across the life span. In: A.A. Leenaars (Ed.) *Life Span Perspectives of Suicide. Time-Lines in the Suicide Process*, pp. 39-52. New York: Plenum Press.

Straiton, M., Roen, K., Dieserud, G., Hjelmeland, H. (2013). Pushing the boundaries: Understanding self-harm in a non-clinical population. *Archives of Psychiatric Nursing*, 27, 78-83.

Straume, S. (2014). Selvmordsforebyggingens pris. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 51, 246-247.

Westerlund, M., Schaller, S. & Schmidtke, A. (2009). The role of mass media in suicide prevention. In: D Wasserman & C Wasserman (Eds). *Oxford Textbook of Suicidology and Suicide Prevention. A Global Perspective*, pp. 515-523. Oxford: Oxford University Press.

Van Heeringen, K. (2012). Stress-diathesis model of suicidal behaviour. In: Y. Dwivedi (Ed.), *The Neurobiological Basis of Suicidal Behavior*. Boca Raton: CRC Press.

Offentlige dokumenter studentene bør ha kjennskap til

Helsedirektoratet (2014) Handlingsplan for forebygging av selvmord og selvskading 2014-2017.

https://www.regjeringen.no/contentassets/62bf029b047945c89b294f81a7676b04/handlingsplan_selvmord_300414.pdf

Sosial- og helsedirektoratet (2008) Nasjonale retningslinjer for forebygging av selvmord i psykisk helsevern. <https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/3/Nasjonal-faglig-retningslinje-for-forebygging-av-selvmord-i-psykisk-helsevern-IS-1511.pdf>

SARB3511/3512 IMMIGRATION, INTEGRATION, DIVERSITY I/II (7,5/15 sp)

Emneansvarlig: Professor Berit Berg; berit.berg@svt.ntnu.no

Professor Marko Valenta; marko.valenta@svt.ntnu.no

Ager, A. and Strang, A. (2008). Understanding Integration: A Conceptual Framework. *Journal of Refugee Studies* 21(2): 166–191.

Brochmann, Grete and Kjeldstadli, Knut (2008). *A History of Immigration. The case of Norway 900-2000*. Oslo. Universitetsforlaget. Chapters 8-14.

Castles, Stephen, de Haas, Hein and Miller, Mark J. (2014). *The Age of Migration. International Population Movements in the Modern World*. New York. Palgrave. Fifth Edition.

Castles, Stephen (2004). The Factors that Make and Unmake Migration Policies. *International Migration Review*. 38(3) 852-884

Faust, Thomas (2010). Cultural Diversity and Social Inequalities. *Social Research* Vol 77: No 1, Spring 2010: 297-324

Iglehart, Alfreda, and Becerra, Rosina. (2007). Ethnic-sensitive practice: Contradictions and recommendations. *Journal of Ethnic and Cultural Diversity in Social Work* 16: 43–63.

Valenta, Marko and Bunar, Nihad. (2010) State Assisted Integration: Refugee Integration Policies in Scandinavian Welfare States: the Swedish and Norwegian Experience. *Journal of Refugee Studies*. volum 23 (4) 463-483

Valenta, Marko. (2012) Insider position and social identities of service providers with immigrant backgrounds in accommodation for asylum seekers. *Nordic Social Work Research*. 2 (2) 87-104

Valenta, Marko and Berg, Berit. (2010) User involvement and empowerment among asylum seekers in Norwegian reception centres. *European Journal of Social Work*. 13 (4) 483-501

Students taking the extended version of the course (SARB 3512, 15 credits), have to – *in addition to the list above* – make their own 200-300 pages reading list.

**SARB3516 AKTUELT EMNE:
ARBEID MED GRUPPER I HELSE- OG SOSIALFAG (7,5 sp)**

Faglig ansvarlig:

Riina Kiik (riina.kiik@svt.ntnu.no) ☺ 735 907 37

Kirsti Gjeitnes (kirsti.gjeitnes@svt.ntnu.no)

Bøker:

Killen, K. (2007) Profesjonell utvikling og faglig veiledning : et fellesfaglig perspektiv : helhetsperspektiv, relasjonskompetanse, refleksjon. Gyldendal Akademisk: Oslo.

Olsson, E. og Martin , I. (2012) *Socialt arbeid med grupper*. Studendlitteratur: Lund.

Trotzer, J. P. (2013) *The Counselor and the group – Integrating theory, training and practice*. Routhledge.

Zastrow, Ch (2014) *Social Work with Groups: A Comprehensive Worktext*. Brooks/Cole.

Det tilkommer en del artikler til enkelte forelesninger.

Anbefalt tillegglitteratur

Heap, K. (2005) Gruppemetode for sosial- og helsearbeidere: Gyldendal akademisk: Oslo.

Heap, K. (1974) Gruppeteori for sosialarbeidere: en innføring .Elektronisk reproduksjon. Gratis. For norske IP-adresser.

Olsson, E. (1998) *På spaning efter gruppens själ- gruppen i teori och praktik*. Studendlitteratur: Lund.

Tidskrift «*Social work with groups*”.